

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study) ซึ่งอาศัยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ร่วมกับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณถึงปรากฏการณ์ของผลกระทบทางสุขภาพตามมิติสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาจากภาพยนตร์โฆษณาอาหารว่างที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทย และทัศนคติ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ในพื้นที่กรณีศึกษาต่อประเด็น ภาพยนตร์โฆษณาอาหารว่าง รวมถึงศึกษาบริบท และเงื่อนไขที่ทำให้เกิดผลกระทบทางสุขภาพขึ้น

3.1 พื้นที่การศึกษา

การคัดเลือกพื้นที่ในการทำศึกษานี้ จะทำการศึกษาในโรงเรียนที่มีระดับชั้นประถมศึกษาในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ วิธีการคัดเลือกจะใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยมีข้อกำหนดเบื้องต้นคือ จะทำการคัดเลือกโรงเรียนที่ผู้ปกครอง และเด็กนักเรียนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจในหลายระดับ เด็กนักเรียนมีกำลังในการซื้อด้วยตนเอง ระดับหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้เห็นอิทธิพลของสื่อภาพยนตร์โฆษณาต่อพฤติกรรมการบริโภคของเด็กนักเรียน โดยลดเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวยในการใช้จ่ายของนักเรียนลง อีกประการคือ โรงเรียนและครูสามารถให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดีเนื่องจากการศึกษานี้ผู้วิจัยต้องการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างให้ได้มากที่สุด และจำเป็นต้องเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน

ด้วยข้อกำหนดดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนดาราวิทยาลัยซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โรงเรียนดาราวิทยาลัย ได้เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2421 ปรัชญาของโรงเรียนคือ “สุขภาพเลิศ ปัญญาล้ำ คุณธรรมเยี่ยม” ด้วยปรัชญาของโรงเรียนนี้ จึงเป็นลักษณะเด่นของโรงเรียนดาราวิทยาลัยที่มุ่งเน้นเรื่องสุขภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ แผนงานเด่นด้านสุขภาพในโรงเรียนดาราวิทยาลัย คือ ได้จัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในสถานศึกษา (คบส.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 โดยได้แนวคิดนี้จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ และนำมาจัดเป็นแนวทางปฏิบัติของโรงเรียน นโยบายหนึ่งที่เกิดจาก

แผนงานนี้และมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ โรงเรียนไม่อนุญาตให้ผู้ประกอบการ
ในโรงเรียนขายขนมกรุบกรอบ ลูกอม และน้ำอัดลมในโรงเรียน

3.2 ประชากรศึกษา และกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนข้อมูลด้านประชากรนั้น โรงเรียนคาราวินวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอนในระดับ
อนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา แบ่งนักเรียนเป็น 4 ช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
อยู่ในช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อยู่ในช่วงชั้นที่
3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 อยู่ในช่วงชั้นที่ 4 การศึกษานี้จะทำการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่
4 เนื่องจาก

1. มีการศึกษามากมายที่พบว่าภาวะทางจิตของเด็กอายุน้อยกว่า 8 ปี ยังไม่สามารถที่จะ
เข้าใจสาระที่โฆษณาได้นำเสนอ โดยเด็กมีความเชื่อว่าสาร (Message) ที่ได้รับจากโฆษณว่าเป็น
จริง (Committee on Communication 1993-1994, 1995) แต่ในการศึกษานี้จำเป็นต้องอาศัยการมี
ส่วนร่วมจากเด็กนักเรียนที่มีทักษะในการอ่าน และการเขียนในระดับหนึ่ง จึงได้เลือกเด็กนักเรียน
อายุ 9 – 10 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ใกล้เคียงกับที่ Committee on Communication 1993-1994 ได้กล่าวถึง
2. เป็นช่วงอายุที่อยู่กึ่งกลางของเด็กในวัยประถมศึกษา คืออยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่
4 จึงใช้เป็นกรณีตัวอย่างที่ศึกษาถึงเด็กในวัยประถมศึกษา
3. ในช่วงชั้นนี้ได้มีการเรียนการสอนในเรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพในวิชาสุขศึกษา จึงทำให้
ผู้วิจัยสามารถบูรณาการวิธีการวิจัยเข้ากับแผนการสอนของครู

นอกจากนี้ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะระดับปานกลาง มีความหลากหลาย
อาชีพ เช่น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย ทำธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง เกษตรกรรม เป็นต้น
จากข้อมูลทั้งหมดโรงเรียนคาราวินวิทยาลัยจึงมีความเหมาะสมในการศึกษาผลกระทบทางสุขภาพของเด็ก
นักเรียนชั้นประถมศึกษาจากภาพยนตร์โฆษณาอาหารว่างทางโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาจะทำการศึกษาใน 2 ส่วน คือ ศึกษาผลกระทบทางสุขภาพ
โดยตรงกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และทำการศึกษาในผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ได้แก่
ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ครูอนามัย และผู้ประกอบการร้านค้าในโรงเรียน

๑/๓๗

กลุ่มนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ในกลุ่มเด็กนักเรียนทำการเก็บข้อมูลดังนี้

613.0432

๑๒๑๕๗

เลขหมู่.....

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. การเก็บข้อมูลเบื้องต้น ทำการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผลกระทบทางสุขภาพทั้ง 4 มิติจากโฆษณาอาหารว่าง สำหรับจัดทำแนวทางการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สทนากลุ่มและการอภิปรายกลุ่ม
2. การเก็บข้อมูลผลกระทบทางสุขภาพจากภาพยนตร์โฆษณาอาหารว่างทางโทรทัศน์ทำโดยคัดเลือกห้องเรียนจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้อง จากจำนวน 12 ห้อง โดยทำการคัดเลือกห้องแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยจะพิจารณาห้องที่ครูประจำชั้นให้ความร่วมมือเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากระบบการจัดห้องเรียนไม่ได้แบ่งตามระดับผลการเรียน แต่จะทำการคละนักเรียนที่มีผลการเรียนในทุกระดับลงทุกห้อง รวมถึงนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะระดับปานกลาง และสัดส่วนของนักเรียนชายและหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านสติปัญญา เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

1. การเก็บข้อมูลเบื้องต้น ทำการเก็บข้อมูลเบื้องต้น โดยการ เลือกสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับประชาชนทั่วไปซึ่งมีบุตรหลานในวัยประถมศึกษา โดยทำการศึกษาเบื้องต้นจำนวน 10 คน เพื่อจัดทำแนวทางการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview)
2. ทำคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนแบบเจาะจง (Purposive selection) เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเดียวกับกลุ่มเด็กนักเรียนที่ทำการคัดเลือก กลุ่มครูที่สอนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มผู้ประกอบการที่ขายอาหารว่างที่เสี่ยงต่อการเกิดฟันผุจำพวกขนมกรุบกรอบ ลูกอม ช็อกโกแลต น้ำหวาน น้ำอัดลม ฯลฯ

3.3 วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.3.1 วิธีการเก็บข้อมูล

กลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal interview) เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และข้อมูลในการอภิปรายกลุ่ม
2. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งสร้างแนวทางการสัมภาษณ์จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

3. การสังเกตทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation)
4. สนทนากลุ่ม (Focus group)
5. การทำอภิปรายกลุ่ม (Group discussion)

กลุ่มผู้ปกครอง

1. การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal interview) เพื่อทำการเก็บข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำแนวทางการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
2. แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open ended)
3. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งสร้างแนวทางการสัมภาษณ์จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

กลุ่มครูประจำชั้นและกลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าในโรงเรียน

การสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งสร้างแนวทางการสัมภาษณ์จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ใช้ร่วมกับวิธีการในการเก็บข้อมูลจากเด็กนักเรียน

1. แบบบันทึกการบริโภคอาหาร (Food diary)
2. แบบบันทึกการดูโทรทัศน์
3. แผนที่เสี่ยงภัยทางสุขภาพ (Body risk mapping)
4. วิดีโอบันทึกภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์
5. ตัวอย่างอาหารว่างที่ได้รับการโฆษณาทางโทรทัศน์ และไม่ได้รับการโฆษณาทางโทรทัศน์
6. เทปบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการสำรวจ และเก็บข้อมูลทั่วไปในโรงเรียนถึงความเป็นมาของโรงเรียน การจัดระบบการเรียนการสอน นโยบายและระบบการดูแลสุขภาพในโรงเรียน และการประกอบการร้านค้าในโรงเรียน

2. ทำการเก็บตัวอย่างโฆษณาอาหารว่างในช่วงรายการสำหรับเด็กในช่วงเช้าของวันเสาร์และอาทิตย์ แล้วคัดเลือกโฆษณาที่มีความถี่สูง และที่ได้ศึกษาเบื้องต้นจากกลุ่มประชาชนทั่วไป เป็น

ข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และอภิปรายกลุ่ม การเก็บตัวอย่างโฆษณาอาหารว่างมีกระบวนการดังนี้

2.1 ทำการศึกษาผังรายการเด็กของวันเสาร์อาทิตย์จากสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆเพื่อเก็บข้อมูลโฆษณาในระหว่างวันที่ 17 พฤษภาคม 2546 – 1 มิถุนายน 2546 โดยทำการพิจารณาเวลาที่สถานีโทรทัศน์ออกอากาศแล้วจึงระบุเวลาที่จะเก็บข้อมูลโฆษณา

2.2 ทำการเก็บตัวอย่างโฆษณาอาหารว่างในช่วงรายการสำหรับเด็กในช่วงเช้าของวันเสาร์และวันอาทิตย์โดยผู้วิจัย จากสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ตามช่วงเวลาดังนี้

- สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เวลา 5.30-9.00 น. (วันอาทิตย์เก็บในช่วง 6.00 – 9.00 น.)
- สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เวลา 6.40-9.15 น.
- สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เวลา 7.00-10.30 น.
- สถานีโทรทัศน์ช่อง ไอทีวี เวลา 7.00-9.00 น.

3. ในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.1 ทำการเก็บข้อมูลเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในห้องที่ไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำข้อมูลมาสร้างเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สนทนากลุ่ม และอภิปรายกลุ่ม ในประเด็นต่อไปนี้

- ความนิยมในการบริโภคอาหารว่าง
- ความถี่ในการบริโภคอาหารว่าง
- แหล่งที่ได้มาของอาหารว่าง
- ค่าใช้จ่ายที่ต้องสูญเสียไปกับการซื้ออาหารว่าง
- อิทธิพลในการเลือกซื้ออาหารว่าง
- การรับรู้ข้อมูลของโฆษณาอาหารว่าง
- การเข้าใจในเนื้อหาของโฆษณาอาหารว่าง
- ทัศนคติที่มีต่อโฆษณาอาหารว่าง
- การกระทำพฤติกรรมเลียนแบบโฆษณาอาหารว่าง
- ลักษณะโฆษณาที่มีอิทธิพลในการจูงใจให้เด็กนักเรียนเกิดการบริโภค
- การเรียกร้องให้ผู้ปกครองซื้อสินค้าตามโฆษณา

3.2 การเก็บข้อมูล โดยการสังเกตโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) และมีส่วนร่วม (Participant observation) ในระหว่างเวลาเรียนและเวลาพัก เพื่อสังเกตถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กนักเรียน และเด็กนักเรียนกับครู การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ความเป็นผู้นำ ความกล้าแสดงออก พฤติกรรมการบริโภค และพฤติกรรมในการใช้เวลาว่าง

3.3 เก็บข้อมูลการดูโทรทัศน์ และการบริโภคอาหารว่างของเด็กนักเรียน โดยใช้แบบบันทึกการดูโทรทัศน์ และแบบบันทึกการบริโภคอาหารใน 4 วัน โดยเก็บข้อมูลวันเสาร์ อาทิตย์ จันทร์ และอังคาร โดยแต่ละแบบบันทึกจะเก็บแยกกันทีละสัปดาห์

3.4 การเก็บข้อมูลนักเรียนโดยการอภิปรายกลุ่มทำโดย แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มละ 10-15 คน เพื่อทำการอภิปรายกลุ่มในประเด็นผลกระทบทางสุขภาพจากโฆษณาอาหารว่างที่มีต่อ นักเรียน (ภาคผนวก ค)

3.5 จากข้อมูลในการสังเกต การอภิปรายกลุ่ม และแบบบันทึกต่างๆ จะทำการคัดเลือกนักเรียน เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในประเด็นที่ทำการศึกษาเบื้องต้นไว้ในข้อ 3.1 โดยการคัดเลือกเด็กนักเรียนเพื่อทำการสัมภาษณ์โดยพิจารณาถึงเพศ ปริมาณการชมโทรทัศน์ ปริมาณการบริโภค ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้ปกครอง รวมถึงเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้ตามวัตถุประสงค์ เด็กนักเรียนที่ถูกสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ผู้ปกครองด้วยเช่นเดียวกัน

4. ในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ทำการเก็บข้อมูลเริ่มแรกโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับประชาชนทั่วไปที่มีบุตรหลานในวัยประถมศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาสร้าง แบบสอบถามแบบปลายเปิดสำหรับกลุ่มผู้ปกครองเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และแนวทางการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน และมีส่วนได้ส่วนเสียกับธุรกิจโฆษณาในโรงเรียน โดยทำการเก็บข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้

- พฤติกรรมการบริโภคอาหารว่างของเด็กนักเรียน ในเชิงของปริมาณ ความถี่ และความนิยมในการบริโภค
- ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้เด็กเกิดการบริโภคอาหารประเภทดังกล่าว
- แนวคิด และทัศนคติของประชาชนต่อโฆษณาสินค้าทั่วไป และสินค้าประเภทอาหารว่าง
- ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระที่ควรปรากฏในสื่อโฆษณา
- อิทธิพลของสื่อโฆษณาต่อเด็กนักเรียนในเชิงที่มีผลต่อการรับรู้ อารมณ์ และพฤติกรรมทั้งในเชิงของการพฤติกรรมการบริโภค และพฤติกรรมการแสดงออกอื่นๆ เช่น การเลียนแบบภาษา ทำทางตามแบบโฆษณา
- ตัวอย่างภาพยนตร์โฆษณาอาหารว่างที่มีอิทธิพลในการจูงใจเด็ก
- ตัวอย่างภาพยนตร์โฆษณาอาหารว่างที่มีความไม่เหมาะสมต่อเด็กที่ทำการเผยแพร่
- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อภาพยนตร์โฆษณาอาหารว่าง

5. การเก็บข้อมูลในกลุ่มผู้ปกครองเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะทำการแจกแบบสอบถามชนิดปลายเปิดเพื่อให้ผู้ปกครองสามารถแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นในข้อ 4 ได้

อย่างอิสระ และหลากหลายในแง่มุมต่างๆ ทั้งนี้ข้อมูลจากแบบสอบถามจะเป็นข้อมูลที่ประกอบการคัดเลือกผู้ปกครองเพื่อสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างต่อไป (การคัดเลือกผู้ปกครองเพื่อสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างได้คัดเลือกแล้วระดับหนึ่งจากข้อมูลที่ได้จากเด็กนักเรียน โดยนักเรียนที่ถูกสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ผู้ปกครองด้วยเช่นเดียวกัน) ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนที่ทำการศึกษายู่เขตชุมชนเมือง ซึ่งผู้ปกครองมิได้อยู่ละแวกเดียวกันทำให้ยากต่อการเข้าถึงผู้ปกครองจึงต้องใช้แบบสอบถามช่วยในการคัดเลือกในระดับหนึ่ง

6. ทำการเก็บข้อมูลจากครูประจำชั้น ครูอนามัย ผู้ประกอบการร้านค้าในโรงเรียน โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามประเด็นที่ได้ศึกษาเบื้องต้นในข้อ 4

3.5 การควบคุมคุณภาพของข้อมูล

ชี้แจงวัตถุประสงค์ กระบวนการ และวิธีการเก็บข้อมูลให้กับผู้ช่วยวิจัย เพื่อให้ดำเนินการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษาศิลปะของเด็กนักเรียนเป็นหลัก การเก็บข้อมูลนอกจากจะรวบรวมจากเด็กนักเรียนแล้วยังเก็บรวบรวมจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ ผู้ปกครอง และครูประจำชั้น แหล่งข้อมูลทั้งหมดจะใช้อ้างอิงซึ่งกันและกันเป็นลักษณะการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation)

นอกจากการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) ยังตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator triangulation) โดยการใช้ผู้สังเกตการณ์ในการวิจัยมากกว่าหนึ่งคนในการสังเกต และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) ซึ่งในเด็กใช้ทั้งแบบบันทึกต่างๆ การอภิปรายกลุ่ม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ส่วนในผู้ปกครองใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการบันทึกภาคสนาม การถอดเทป และผลของการกระทำกิจกรรมต่างๆของเด็กนักเรียนซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ จะทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีจำแนกประเภทข้อมูล (Typological analysis) จัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่แบบมีความสัมพันธ์ร่วมกับวิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้วิจัยประมวลความคิดขึ้นจากข้อมูลเชิงรูปธรรมแล้วทำ

เป็นข้อสรุปเชิงนามธรรม โดยการหาลักษณะร่วมของรูปธรรมจำนวนหนึ่งเพื่อทำข้อสรุปว่า
รูปธรรมเหล่านี้มีลักษณะและแบบแผนอย่างไร

แบบบันทึกการบริโภคอาหาร (Food diary) และแบบบันทึกการดูโทรทัศน์ทำการจำแนก
ข้อมูลแล้วประมวลออกมาด้วยสถิติเชิงพรรณนา

3.7 การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยจะพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูล
การรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งการนำเสนอข้อมูล โดยในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะให้ข้อมูล
และแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการเก็บข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบก่อน หากมีความ
จำเป็นต้องบันทึกเสียงผู้วิจัยจะขออนุญาตเพื่อทำการบันทึกเสียงในระหว่างการสัมภาษณ์ ในส่วน
การเก็บรักษาความลับของข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล การนำเสนอข้อมูลและการนำไปอภิปรายจะ
ไม่เปิดเผยชื่อ และจะนำไปเผยแพร่เฉพาะทางวิชาการ ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลมีอิสระ
ที่จะไม่ตอบคำถามในเรื่องที่ไม่ปรารถนาที่จะตอบ และสามารถหยุดการสนทนาได้ตาม
ความต้องการ

ในการใช้แบบสอบถาม และแบบบันทึกต่างๆ ได้ทำการขออนุญาตจากโรงเรียนก่อนในการ
เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม และกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีอิสระในการที่จะให้ หรือไม่ให้ข้อมูล
โดยไม่มีการบังคับ

3.8 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

พฤษภาคม 2546 – มีนาคม 2547

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 3.1 สรุปกระบวนการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในช่วงเวลาต่างๆ

ข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล/ผู้เก็บข้อมูล	วิธีการ/เครื่องมือ	ช่วงเวลาเก็บข้อมูล (2546)					
			เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
ข้อมูลทั่วไป	ผู้วิจัย ครู พ่อค้าแม่ค้า ผู้ประกอบการ	สังเกต สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสอบถามชนิดปลายเปิด	┌───┐	┌───┐	┌───┐	┌───┐	┌───┐	
ข้อมูลเชิงนโยบายและบริบทที่เกี่ยวข้อง - สถานการณ์โฆษณา	ผู้วิจัย	บันทึกโฆษณาทางโทรทัศน์		┌───┐				
พฤติกรรมการณ์โทรทัศน์ของเด็ก - พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็ก นักเรียน	เด็กนักเรียน ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการ	แบบบันทึกการดูโทรทัศน์ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง		┌───┐	┌───┐	┌───┐	┌───┐	┌───┐
เงื่อนไขการบริโภคของเด็ก	ผู้ประกอบการ ครู พ่อค้าแม่ค้า เด็กนักเรียน	สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โฆษณาอาหารว่างที่ดูบนทีวี		┌───┐	┌───┐	┌───┐	┌───┐	┌───┐

ข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล/ผู้เก็บข้อมูล	วิธีการ/เครื่องมือ	ช่วงเวลาเก็บข้อมูล (2546)						
			เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
ผลกระทบทางสุขภาพ	ผู้วิจัย เด็กนักเรียน	สังเกต แบบบันทึกการบริโภคอาหาร สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สนทนากลุ่ม โฆษณาอาหารว่างที่บันทึกไว้							
ทัศนคติ ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโฆษณาและข้อเสนอแนะในการควบคุมผลกระทบทางสุขภาพ	ผู้ปกครอง ครู พ่อค้าแม่ค้า	ผู้ปกครอง ครู พ่อค้าแม่ค้า							
	นักเรียน ผู้ปกครอง ครู พ่อค้าแม่ค้า	อภิปรายกลุ่ม แผนที่เสี่ยงภัยทางสุขภาพ โฆษณาอาหารว่างที่บันทึกไว้ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง							